

de originibus & moribus Judæorum habet, & quæ ab imperitis acceperat; sed utilissima sunt, quæ de regione prodidit, utinamque essent copiosiora! Si nobis constaret *Aristea* opus in manus ejus incidisse, non ægrè nobis persuaderemus, ad eum confutandum scripta hæc à gravissimo Historico fuisse, Lib. V. Cap. 6. *Nec Jordanes pelago accipitur, sed unum atque alterum lacum integer perfluit, tertio retinetur.*

Judæam etiam descripsit PTOLEMÆUS Lib. V. Cap. 16. exhibeturque ea Tabulâ IV. Asiæ. Nihil est quod hîc admodum requiramus, præter prolixitatem, & accuratiora Geographi exemplaria, ex quibus vitiosè scripta nomina fortè emendari possent, & si quid peccatum in gradibus longitudinis & latitudinis intelligi; quos solus habet *Ptolemæus*, qua in re alios superat Geographos, si modò sint ab eo accuratè notati, nec à Librariis numeri vitiosi. Cùm Alexandrinus esset, viveretque eo ævo, ante quod non ita pridem Romani exercitus per universam Judæam vagati sæpiùs fuerant, & multi viverent in Ægypto Judæi, totam regionem, aliasque vicinas accuratiùs describere potuisset.

Ad intelligendam verò Scripturæ Sacræ Geographiam, quò hæc nostra studia potissimùm tendunt, utiliorem operam nemo contulit, quam EUSEBIUS Cæsareensis, in Indice Alphabethico τῶν τοπικῶν ὀνομάτων ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ, *nominum locorum in Scriptura Sacra*, quem edidit primus Lutetiæ Græcè & Latine, anno MDCXXXI, *Jac. Bonfrerius*, de quo postea dicemus. Quid illi labori Eusebiano deesset idem eruditus Jesuita, in præfatione ei præfixa, ostendit. Maximum, aut inter maxima sanè fuit hoc vitium, quòd *Eusebius* Hebraicæ Linguæ ignarus, ex versione LXX. Interpretum, in qua jam ab antiquissimis temporibus vitiosissimè scripta erant à librariis Græcis nomina propria Hebraica, indicem suum texuerit, nec emendare vitiosa potuerit. Multa etiam erant omissa, ut idem ostendit, quem non exscribam. Nec memorabo, quæ in ea editione præstiterit, quæ sanè commoda est, cùm Alphabethi ordinem perturbatum ac neglectum restituerit.

Hoc opus aggressus est *Eusebius*, post alia ad Geographiam Sacram pertinentia, sed quæ ad manus nostras non pervenerunt. Sic enim ipse in Præfatione loquitur: καὶ πρῶτα μὲν τῶν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ἐθνῶν ἐπὶ τὴν ἐλλάδα φωνὴν μεταβαλὼν τὰς ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ κειμένας ἑσχατοὺς ὀνόμασι προσθήσεις: & *primum quidem postquam Græcâ Linguâ verti nomina nationum, quæ sunt per orbem terrarum, prout in divina Scriptura Hebraicis vocabulis exstant.* Intelligit nomina Gentium, quæ leguntur Geneleos Capite X. v. 1. & c. ubi filiorum Noachi posterii, eorumque variæ coloniæ describuntur; quod argumentum in suo Phalego ita exhaustit *Sam. Bochartus*, ut aliis otium fecerit. Subjicit *Eusebius*: ἑπειτα τῆς πάλαι Ἰουδαίας ἀπὸ πάσης βίβλου καταγραφὴν πεποιημένος, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ τῶν δώδεκα φυλῶν διαγῶν κλήσεις καὶ ἐπὶ τοῦτε, ὡς ἐν γραφαῖς τύπω τῆς πάλαι διαβοητοῦ μετροπόλεως αὐτῆς, λέγω δὲ τὴν Ἱερουσαλήμ, τοῦ τε ἐν αὐτῇ ἱεροῦ τὴν εἰκόνα διαχαράξας μετὰ παραθέσεως τῶν εἰς τοὺς τόπους ὑπομνημάτων: *deinde cum antiquæ Judææ ex omni libro (Scripturæ) descriptionem collegissem, & divisissem sortes duodecim Tribuum, quæ in ea erant; ad hæc quasi in picturæ (lego γραφῆς) delineatione ipsius celeberrimæ metropolis, Ierosolymæ, inquam, & templi, quod in ea fuit, imagine descriptâ, unâ cum additione commentariorum in locos.* Videntur hæc significare, ab eo Tabulam Geographicam Judææ, & Topographicam Templi & Urbis confectas, quas utinam haberemus! Tum in frequentibus verbis memorat opus de locis, quod ad nos pervenit. Hæc Opera sic memorat *Hieronymus*, in Præfatione ad librum locorum: *Post diversarum vocabula nationum, quæ quomodo olim apud Hebræos dictæ sint, & nunc dicantur exposuit, post Chorographiam terræ Judææ, & distinctas tribuum sortes, ipsius quoque Ierusalem, Templique in ea cum brevissima expositione picturam, ad extremum in hoc opusculo laboravit, ut congregaret nobis de Sancta Scriptura omnium penè ar-*